

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/aktualnosci/125596,Szczecinski-Grudzien-1970-obchody-50-rocznicy-Grudnia-03970-w-Szczecinie.html>
20.04.2024, 12:53

Szczeciński Grudzień 1970 - obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie

„Ten ból, ta krzywda i cierpienie Grudnia '70 - przyniosło owoce. Ta śmierć tych osób, nie poszła na marne” - powiedział dr Jarosław Szarek, prezes Instytutu Pamięci Narodowej. W programie obchodów: wystawy, publikacje, filmy, infografiki, kampanie społeczne. Dowiedz się więcej o rocznicowych inicjatywach Oddziału IPN w Szczecinie.

„Mała stabilizacja” była pozorna i krucha, o czym świadczy fakt, że już wiosną 1970 r. w partyjnych gremiach trwały dyskusje nad „regulacjami”. We wrześniu zapadły pierwsze decyzje. Do momentu publicznego ogłoszenia podwyżek gotowe do spacyfikowania spodziewanego buntu miały być nie tylko szeroko mobilizowane siły bezpieczeństwa, milicji, ale przede wszystkim wojska. Zaplanowano ewentualny udział olbrzymich sił. Władza była przygotowana, by strzelać do buntowników nie tylko na Wybrzeżu, ale także w Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach, Krakowie czy Warszawie. Stan gotowości ogłoszono 9 grudnia, cztery dni przed planowanymi podwyżkami, nadając całej operacji kryptonim „Jesień '70”. 10 grudnia członkowie Biura Politycznego otrzymali materiał na temat planowanych podwyżek. Trzy dni później, w niedzielę, ogłoszono je społeczeństwu.

W poniedziałek wybuchł bunt. Zaczęło się od Trójmiasta. Krwawe starcia, uliczne walki, próby zbudowania zorganizowanej formy oporu były łamane przez „służby porządkowe” i wojsko. Cenzura, blokada informacji działała tylko kilka dni. 17 grudnia od rana fala buntu dotarła do Szczecina. Tego dnia w mieście, z minuty na minutę, z godziny na godzinę, rosło napięcie, które, podobnie jak w Trójmieście, przeistoczyło się w krwawe starcia.

Śmierć zbierała swoje żniwo. Łącznie zginęło 45 osób, ponad tysiąc odniosło rany.

Jednak w Szczecinie udało się to, co zmiądzono milicyjną pałką w Gdańsku i Gdyni – znaleźli się odważni ludzie, którzy podjęli strajk. Objął on całe miasto, a komitet nim kierujący w istocie przejął w mieście władzę, od 25 lat niepodzielnie sprawowaną przez komunistyczną partię. Grudniowa zamieć zmiotła ze stanowiska Gomułkę, choć system był nadal bardzo silny. Gomułkę zastąpił Edward Gierek, od lat dążący do objęcia schedy po „Wiesławie”. Wydawało się, że to zamyka sprawę. Tymczasem w styczniu 1971 r. szczecińscy robotnicy zbuntowali się ponownie. Tym razem przeciwko Gierkowi. Wiele wskazywało, że „problem” zostanie rozwiązany siłowo. Jednak upór i determinacja wielu zaangażowanych ludzi (dziennikarzy, socjologa, robotników) doprowadziły do rzeczy niesłychanej w realiach Polski Ludowej – bezpośredniej debaty między tymi „u góry” a tymi „na dole”, gdy Gierek przybył do strajkujących. Z dzisiejszej perspektywy można ją ocenić jako majstersztyk manipulacji i zakłamania. Nie to było jednak najważniejsze. Szczecińskie strajki, debata, okazały się bezcennym doświadczeniem dla rewolucji Sierpnia '80, a w dalszej konsekwencji upadku systemu. Bez Grudnia nie byłoby Sierpnia.

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie z udziałem prezesa IPN dr. Jarosława Szarka - 15 grudnia 2020 r.

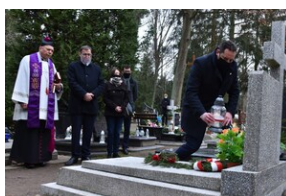
15 grudnia 2020 r. z udziałem dr. Jarosława Szarka, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz prezesa Stowarzyszenia Społecznego „Grudzień '70 - Styczeń 71” Juliusza Słowackiego rozpoczęły się pod Krzyżem Męczeństwa Narodu Polskiego, zwanym również Krzyżem Grudnia '70 na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie uroczystości 50. rocznicy Grudnia 1970 r. w Szczecinie. Oddział IPN w Szczecinie reprezentował dr Paweł Skubisz, dyrektor Oddziału, dr hab. Sebastian Ligarski, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Szczecinie oraz Krzysztof Męciński, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Szczecinie. Wojewodę zachodniopomorskiego reprezentował dr Artur Staszyk. Kwiaty w imieniu Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Pomorza Zachodniego złożyła pani sekretarz Grażyna Balicka. Z uwagi na sytuację pandemiczną w kraju uroczystości odbyły się w ograniczonym gronie.

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

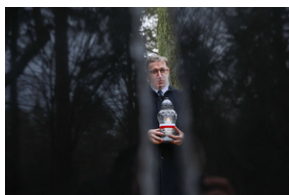
Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Oddano hołd organizatorom i uczestnikom protestów z grudnia 1970 r. i stycznia 1971 r., złożono kwiaty i zapalono znicze pod pomnikiem upamiętniającym Rewoltę Grudniową, a także na grobach ofiar Grudnia '70 w Szczecinie oraz na grobie Edmunda Bałuki, jednego z liderów grudniowego strajku z 1970 r., organizatora i przywódcy stoczniowego strajku w styczniu 1971 r. Zaprezentowano i dokonano poświęcenia nowego nagrobka zaprojektowanego przez pracowników Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Szczecinie i ufundowanego przez Oddział IPN w Szczecinie dla Zdzisława Nagórka, ofiary grudnia '70. Postrzał, który otrzymał śp. Zdzisław Nagórek w kręgosłup w grudniu 1970 r., sprawił, że jego życie zostało brutalnie złamane. Do końca życia poruszał się na wózku inwalidzkim i był świadkiem historii brutalnej pacyfikacji protestów w grudniu 1970 r.

„Ten ból, ta krzywda i cierpienie Grudnia '70 - przyniosło owoce. Ta śmierć tych osób, nie poszła na marne” – powiedział dr Jarosław Szarek, prezes Instytutu Pamięci Narodowej.

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Pod Krzyżem Żelaznym „Pamięci żołnierzy z wojny francusko-pruskiej 1870–1871”, który w 1980 r. stał się zastępczym miejscem pamięci i pomnikiem ofiar, pod którym palono znicze i składano kwiaty, wspomniano trzy szczecińskie ofiary grudnia, pochowane poza Szczecinem. Równocześnie z uroczystościami w Szczecinie, dyrektorzy Oddziałów IPN w Białymstoku, Krakowie i Wrocławiu złożyli kwiaty na grobach: Daniela Kućmy we wsi Kiełczyzna w pow. staszowskim, Romana Kużaka w Polanicy-Zdroju i Henryka Perkowskiego w Zambrowie. Dzięki inicjatywie pracowników OBUWiM IPN w Szczecinie oraz uprzejmości i zaangażowaniu OBUWiM w IPN w Białymstoku, Krakowie i Wrocławiu możliwe było równoczesne zorganizowanie uroczystości w czterech oddalonych od siebie miejscach Polski.

Grób Henryka Perkowskiego - Zambrow (Fot. IPN Białystok)

Grób Romana Kużaka - Polanica Zdrój (Fot. IPN Wrocław)

Grób Romana Kużaka - Polanica Zdrój (Fot. IPN Wrocław)

Grób Daniela Kućmy - Kiełczyno (Fot. Janusz Słężak/IPN)

Grób Daniela Kućmy - Kiełczyno (Fot. Janusz Słężak/IPN)

Grób Daniela Kućmy - Kiełczyno (Fot. Janusz Słężak/IPN)

Dr Jarosław Szarek, prezes IPN wręczył też przedstawicielom urzędów, instytucji i stowarzyszeń medal pamiątkowy 50. rocznicy Grudnia 1970 w Szczecinie, przygotowany na tę uroczystość przez OBUWiM IPN w Szczecinie. Medal ma za zadanie przypomnieć wszystkie ofiary i jednocześnie być wyrazem pamięci o kombatantach i osobach zaangażowanych w upamiętnianie osób i wydarzeń związanych z Rewoltą Grudniową.

Obchody 50. rocznicy

Obchody 50. rocznicy

Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Następnie prezes IPN wraz z uczestnikami grudniowych protestów, panem Januszem Kotowiczem oraz rannym wówczas Waldemarem Brygmanem upamiętnili Grudniową Rewoltę w 1970 r., jej uczestników i ofiary, składając kwiaty pod Aniołem Wolności na placu Solidarności, tj. w miejscu, gdzie ginęli mieszkańcy Szczecina 50 lat temu – ginęli od kul wystrzelonych przez wojsko i milicję m.in. z siedziby KW MO w Szczecinie. W tym miejscu Prezes Stowarzyszenia Społecznego „Grudzień '70 - Styczeń 71” uhonorował Prezesa IPN odznaką pamiątkową „Krzyż 50. rocznicy Grudnia '70” w uznaniu za działania IPN na rzecz upamiętniania ofiar Grudniowej Rewolty, kultywowania pamięci oraz prowadzenie działalności naukowej i edukacyjnej w tym zakresie.

„Wystrzelono, to wiemy z dokumentów, w grudniu 70 roku około 46 tysięcy naboju. Wiemy, że zabijał co tysięczny. To jest skala tej przemocy, która władza użyła wobec świata pracy” – dr Jarosław Szarek

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. M.
Ruczyński (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. M.
Ruczyński (IPN)

Ostatnim punktem obchodów w Szczecinie w przededniu 50. rocznicy Grudnia '70 było złożenie kwiatów pod pomnikiem Ofiar Grudnia '70, zlokalizowanym przy bramie Stoczni Szczecińskiej .

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

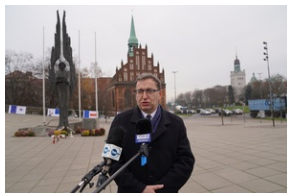
Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. S.
Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot. M.
Ruczyński (IPN)

W trakcie obchodów prezes IPN zapoznał się z wystawą plenerową „Powstanie Grudniowe 1970 roku”, którą przygotowali pracownicy Oddziału IPN w Szczecinie i Gdańsku. W prezentacji uczestniczyli również naoczni świadkowie, którzy prezentowane na wystawie dramatyczne wydarzenia widzieli na własne.

- Wystawa mówi o pamięci, o ludziach, którzy walczyli o godność, wolność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Po 50 latach udało nam się odnaleźć ostatnie zdjęcie ofiary Grudnia '70 w Szczecinie. Szukaliśmy zdjęcia Janusza Wrzodaka długo, siłami wielu osób – tutaj szczególne podziękowanie dla Grzegorza Majchrzaka. Udało nam się to zdjęcie odnaleźć i w końcu, po tych 50 latach, wszystkie 16 ofiar Grudnia '70 w Szczecinie mają swoje zdjęcia. Na wystawie przedstawiono więc po raz pierwszy wszystkie ofiary szczecińskiego Grudnia '70 – powiedział dr hab. Sebastian Ligarski, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Szczecinie i kurator wystawy.

Wystawę można oglądać w na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie od 2 grudnia 2020 r. Analogiczne wystawy prezentowane są również w Gdańsku, Gdyni i Elblągu.

- Wielki strajk w Szczecinie między 18 a 22 grudnia 1970 r. i później styczniowy strajk to wielkie doświadczenia świata

pracy, który się wtedy zorganizował, wyłonił ponadzakładowy, ogólnomiejski komitet strajkowy, formułował postulaty, a wśród nich było już żądanie powołania niezależnych związków zawodowych. To doświadczenie pozostało, a władza pozostała z obrazem płonącego komitetu partii. Zobaczyła siłę robotników i owoce tego protestu przyszły dziesięć lat później – powiedział prezes IPN dr Jarosław Szarek

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. S. Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. S. Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. S. Kasper (IPN)

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie - 17 grudnia 2020 r.

17 grudnia (czwartek)

Ze względu na pandemię i obostrzenia z nią związane, tegoroczne obchody 50. rocznicy Grudnia'70 w Szczecinie miały charakter kameralny, bez oficjalnych uroczystości, przemówień i tradycyjnego przemarszu z krzyżami z nazwiskami ofiar.

Uroczystości rozpoczął się od Mszy Świętej pod przewodnictwem księdza arcybiskupa Andrzeja Dzięgi, w kościele pw. św. Stanisława Kostki (pl. Matki Teresy z Kalkuty), w której uczestniczył Dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie dr Paweł Skubisz. W trakcie mszy odczytano dwa listy skierowany do organizatorów i uczestników obchodów: Zastępca Szefa Kancelarii Prezydenta RP Paweł Mucha odczytał list od Prezydenta RP Andrzeja Dudy a wicewojewoda Marek Subocz odczytał list od Premiera RP Mateusza Morawieckiego

Delegacja IPN złożyła także kwiaty pod bramą Stoczni Szczecińskiej w hołdzie ofiarom Czarnego Czwartku w Szczecinie.

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Następnie Dyrektor Oddziału IPN dr Paweł Skubisz w dokonał odsłonięcia okolicznościowego mural „Stoczniowcy. Strajkujemy aż do zwycięstwa” na budynku Szczecińskiego Parku Przemysłowego, przy ul. Antosiewicza.

<<Na muralu są hasła i daty - "Stoczniowcy, strajkujemy aż do zwycięstwa". I te dwie ważne daty. Ta pierwsza, rok 1970, czyli ten fundament, początek polskiej drogi do odzyskania suwerenności, niepodległości. I druga istotna data, rok 1980. >> - powiedział dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie Paweł Skubisz.

Mural powstał na zlecenie Oddziału IPN w Szczecinie przy wsparciu: Szczecińskiego Parku Przemysłowego , który udostępnił powierzchnie, Zarząd Regionu NSZZ "Solidarność" Pomorza Zachodniego oraz Stowarzyszenia Społecznego „Grudzień 70 - Styczeń 71”.

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie dr Paweł Skubisz oraz naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Krzysztof Męciński złożyli także kwiaty pod pomnikiem Anioła Wolności na pl. Solidarności w Szczecinie, który upamiętnia ofiary Grudnia'70 w Szczecinie.

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
Grudnia '70 w
Szczecinie/ Fot.
M.Manowski - IPN

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku”

Od 2 grudnia 2020 r. na placu Adama Mickiewicza (Park Żeromskiego) w Szczecinie

zapraszamy do zapoznania się z najnowszą wystawą plenerową „Powstanie Grudniowe 1970 roku” przygotowaną przez pracowników Oddziału IPN w Szczecinie i Gdańsku.

Na 32 ekspozytorach została opowiedziana historia robotniczego buntu w PRL w grudniu 1970 r. Podwyżka cen, która miała doprowadzić do znacznego zubożenia społeczeństwa spowodowała ich złość, która pchnęła ich do strajku i walki z komunistycznymi władzami. Według oficjalnych danych zginęło 45 osób, setki zostało rannych. Nikt, nigdy nie poniósł za te zbrodnię odpowiedzialności. Wystawa będzie opowiadać o tym robotniczym buncie na 32 planszach, a jedna z nich będzie plansza przedstawiająca reakcje świata na tę tragedię przez pryzmat prasy np. dotąd nie publikowana w Polsce, w tym temacie, okładka magazynu Time z 28.12.1970 r.

Wystawa jest owocem wielu miesięcy intensywnej pracy całego zespołu, w składzie:

- Idea wystawy: prof. dr hab. Mirosław Golon, dr Paweł Skubisz
- Kurator wystawy: dr hab. Sebastian Ligarski
- Projekt graficzny: Maciej Frycz
- Autorzy tekstów: dr Piotr Brzeziński, Robert Chrzanowski, Bartosz Januszewski, dr Sebastian Kaniewski, dr hab. Sebastian Ligarski, dr Paweł Miedziński
- Współpraca: dr Filip Gańczak, dr hab. prof. UZ Tytus Jaskułowski, dr Paweł Piotrowski, Magdalena Ruczyńska, Michał Ruczyński
- Recenzenci: dr Konrad Knoch, Karol Czechowicz

WYSTAWA PLENEROWA

POWSTANIE GRUDNIOWE 1970 ROKU

OD 2 GRUDNIA 2020 R.

PLAC ADAMA MICKIEWICZA (PARK ŻEROMSKIEGO)
W SZCZECINIE

PRZYJDŹ • ZOBACZ • PAMIĘTAJ

 IPN.SZCZECIN

 IPNtvPL

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Szczecinie

1970
1970-2020

1970-2020

WYSTAWA PLENEROWA

POWSTANIE GRUDNIOWE 1970 ROKU

2.12.2020 – 30.03.2021

11.12.2020 – 7.01.2021

11.12.2020 – 7.01.2021

15.12.2020 – 7.01.2021

SZCZECIN (PLAC ADAMA MICKIEWICZA/
PARK ZEROMSKIEGO)

GDAŃSK
(PLAC SOLIDARNOŚCI)

GDYŃIA
(SKWER KOŚCIUSZKI)

ELBLĄG
(PLAC SOLIDARNOŚCI)

PRZYJDŹ • ZOBACZ • PAMIĘTAJ

f IPN.SZCZECIN

f IPN.GDAŃSK

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Szczecinie

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1970
1970-2020
IPN Szczecin

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Wystawa „Powstanie Grudniowe 1970 roku” na placu Adama Mickiewicza w Szczecinie

Ofiary - filmowe epitafia i broszura „Szczeciński Grudzień 1970. Pamiętamy!”

Po 50. latach od Rewolty Grudniowej nadal niewiele wiemy o szczecińskich ofiarach. Przez wiele lat rodziny milczały z obawy o własne bezpieczeństwo mając w pamięci ich okrutne potrącenie jeszcze w Grudniu 1970 r. Dlatego podjęliśmy trud poszukiwań śladów ofiar i ich rodzin w całej Polsce. Pomimo ogromnego zaangażowania nadal nie udało się odnaleźć fotografii Michała Skipora. Jednak dzięki pomocy rodzin, różnych instytucji, osób oraz ponownemu przeczytaniu kilkuset tomów akt udało się zdobyć nowe dokumenty, ustalić nazwy szkół, zakładów pracy, odnotować zmiany w stanowiskach pracy, prześledzić ostatnie godziny życia ofiar. Pierwszy raz będzie można zobaczyć twarz Janusza Wrzodaka, którego zdjęcie do tej pory nigdy nie było publikowane.

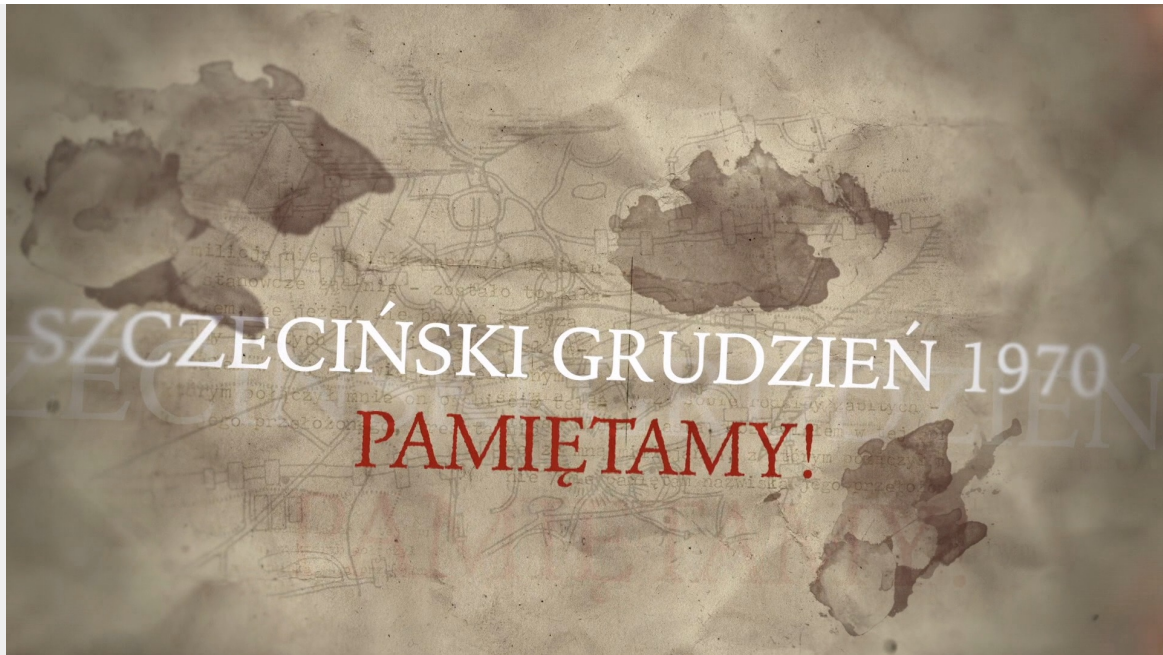
Prezentujemy również broszurę popularnonaukową „Szczeciński Grudzień 1970. Pamiętamy!” autorstwa dr Sebastiana Kaniewskiego ze wstępem dr hab. Sebastiana Ligarskiego. W broszurze znajdują się biogramy 16 ofiar Grudnia '70 w Szczecinie.

[Broszura do pobrania w PDF](#)

Od 1 do 16 grudnia na antenie TVP3 w Szczecinie przed porannym i wieczornym serwisem informacyjnym emitowane będą filmowe epitafia poświęcone 16 ofiar Grudnia '70 w Szczecinie.

Wszystkie filmowe epitafia dostępne są na stronie Oddziału IPN w Szczecinie pod linkiem - <https://bit.ly/3gJIMFh>

Mural „Strajkujemy aż do zwycięstwa” w 50. rocznicę Grudnia '70 - Szczecin

W związku z 50. rocznicą Szczecińskiego Grudnia 1970 r. na wschodniej ścianie budynku administracyjnego Szczecińskiego Parku Przemysłowego przy ul. Antosiewicza 1 powstał okolicznościowy mural (15x13 m) upamiętniający uczestników Grudniowej Rewolty 1970 r w Szczecinie.

Mural został odsłonięty 17 grudnia 2020 r. po uroczystości złożenia kwiatów pod pomnikiem Ofiar Grudnia 1970 r. w Szczecinie, przez Dyrektora Oddziału IPN w Szczecinie dr. Pawła Skubisza, któremu towarzyszyli: Bożena Żwirblińska, siostra Stanisława Nadratowskiego, Paweł Mucha Zastępca Szefa Kancelarii Prezydenta RP Paweł Mucha oraz Małgorzata Jacyna-Witt Przewodnicząca Rady Nadzorczej Szczecińskiego Parku Przemysłowego.

Mural powstał na zlecenie Oddziału IPN w Szczecinie, przy wsparciu:

- Szczecińskiego Parku Przemysłowego , który udostępnił powierzchnie
- Zarząd Regionu NSZZ "Solidarność" Pomorza Zachodniego
- Stowarzyszenia Społecznego „Grudzień 70 - Styczeń 71”.

Wykonawcą muralu jest firma RedSheels, a autorką projektu absolwentka warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych Sabina Twardowska. Jest to ta sama autorka, które zaprojektowała mural na Pomorzanach przy ulicy Dunikowskiego z okazji 40. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”. Mural wykonały panie: Dorota Borowska, Agnieszka Zdonek, Agnieszka Mania

Mural „Strajkujemy aż do zwycięstwa” w 50. rocznicę Grudnia '70 - Szczecin

Mural „Strajkujemy aż do zwycięstwa” w 50. rocznicę Grudnia '70 - Szczecin

Mural „Strajkujemy aż do zwycięstwa” w 50. rocznicę Grudnia '70 - Szczecin

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy Grudnia '70 w Szczecinie/ Fot. M.Manowski - IPN

Publikacja - P. Miedziński, *Szczecińska rewolta i jej obraz utrwalony na kliszach, Szczecin 2020*

Ze wstępu: „Oddajemy w Państwa ręce album *Szczecińska rewolta i jej obraz utrwalony na kliszach*. Powstał on z autorskiego wyboru zachowanej dokumentacji fotograficznej, utrwalonej w 1970 i 1971 r. Jest to jedna z wielu publikacji odwołujących się do tamtych dramatycznych chwil, wydana przez szczeciński Oddział Instytutu Pamięi Narodowej. Znalazły się w nim fotografie już wcześniej publikowane, ale także takie, które zostały odnalezione zupełnie niedawno i pozostawały w zasadzie nieznanymi. Album otwiera i zamyka pochód pierwszomajowy - najważniejsze robotnicze święto, tak bardzo zawłaszczone przez komunistyczną władzę. W publikacji można odnaleźć dokładnie te same miejsca - w maju maszerowali "ludzie pracy", a kilka miesięcy później przelewała się krew. Kolejne rozdziały są umowne - wiele wydarzeń trwało wszak równolegle. Odnoszą się one do kluczowych elementów tamtych dni - walk ulicznych, strajku, represji czy debaty. Album ma za zadanie uzupełnić wiedzę na temat szczecińskiego Grudnia 1970 - Stycznia 1971, a zwłaszcza przybliżyć jej wizualny wymiar”.

We wtorek 22 grudnia 2020 r. o godz. 18.00 na fanpage'u @IPN.Szczecin na Facebooku oraz YouTube IPNtvPL zapraszamy na dyskusję online wokół albumu „**Szczecińska rewolta i jej obraz utrwalony na kliszach**”.

Jaka była atmosfera tamtych grudniowych dni w Szczecinie? Kto fotografował, kogo i dlaczego? Zapytamy również o emocje jakie towarzyszyły w chwili naciskania spustu migawki i jakie były dalsze losy fotografii. Rozmawiać będą:

- Zbigniew Wróblewski – rocznik 1942 - fotografik, animator kultury, nauczyciel wielu pokoleń miłośników fotografii.
- Janusz Piszczatowski – rocznik 1949 - artysta fotograf uhonorowany tytułem Artiste FIAP, autorem i współautorem wielu wystaw fotograficznych, wykładowca akademicki.
- dr Paweł Miedziński - autor albumu, Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Szczecinie

Dyskusja online

SZCZECIŃSKA REWOLTA I JEJ OBRAZ UTRWALONY W KLISZACH

**22 grudnia (czwartek),
godz. 18.00**

Uczestnicy dyskusji:
Zbigniew Wróblewski
Janusz Piszczatowski

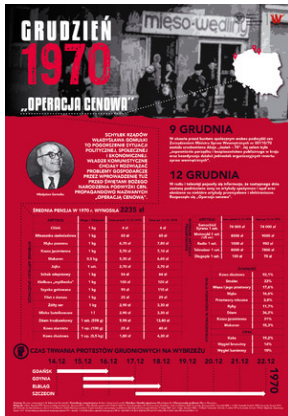
Moderator:
dr Paweł Miedziński

Miejsce dyskusji:
IPN.Szczecin
IPNTvPL

INSTITUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
PRZYSTANEK
HISTORIA

Infografiki „Grudzień '70 na Wybrzeżu” - do pobrania

Po 50. latach od Rewolty Grudniowej temat przebiegu buntu robotników nie jest dobrze znany w opinii publicznej. Grudzień '70 najczęściej kojarzony jest ze strajkami jakie miały miejsce na Wybrzeżu wskutek podwyżki cen. Bunt robotniczy wobec pogarszającej się sytuacji ekonomicznej wbrew przewidywaniom władz komunistycznych "rozlał" się na cały kraj i trwał od grudnia 1970 do kwietnia 1971 r. Wykresy, dane statystyczne, mapki, opisy obrazują walkę o godne życie w zakresie oraz formie w jakiej dotąd nie były publikowane. Infografika w zamierzeniach jest uzupełnieniem i graficznym wzbogaceniem wystawy przygotowanej przez Oddziały IPN w Gdańsku i Szczecinie z okazji okrągłej rocznicy Grudnia '70. Aby mogła powstać konieczne było ponowne przejście setek stron dokumentów będących w zasobie Archiwum IPN oraz wielu publikacji dotyczących grudniowego zrywu w 1970 r. Dzięki temu, czytelnik otrzyma obraz wydarzeń w Polsce, który ostatecznie doprowadził do cofnięcia podwyżki cen a w konsekwencji do powstania „Solidarności” w sierpniu 1980 r.

GRUDZIEŃ_1970_01

GRUDZIEŃ_1970_02

GRUDZIEŃ_1970_03

GRUDZIEŃ_1970_04

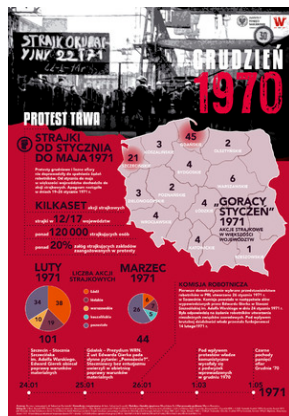
GRUDZIEŃ_1970_05

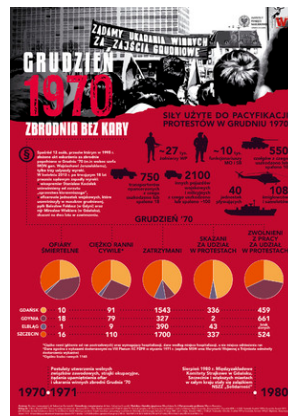
GRUDZIEŃ_1970_06

GRUDZIEŃ_1970_07

GRUDZIEŃ_1970_08

GRUDZIEŃ_1970_09

Gra „G-70” - aplikacja Action Track

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Szczecinie zaprasza wszystkich chętnych do wzięcia udziału w grze: „G - 70”. Tematem gry są dramatyczne wydarzenia jakie rozegrały się w Szczecinie 50 lat temu. Minęło pół wieku, jednak pamięć grudniowej rewolty jest wciąż żywa. Gra prowadzi uczestnika przez najważniejsze miejsca związane ze Szczecińskim Grudniem 1970 r. Dołącz do rozgrywki i dowiedz się więcej.

Gra będzie dostępna przez cały grudzień. Szczegóły jak zagrać znajdują się poniżej:

JAK ZAGRAĆ W GRĘ „G-70”?

- 1 Zainstaluj na telefonie aplikację **ActionTrack**
- 2 Po uruchomieniu aplikacji zeskanuj **kod QR** aby pobrać grę
- 3 Aby przystąpić do rozgrywki wciśnij **Zaczynj teraz**
- 4 Następnie wpisz swoją **Nazwę Użytkownika** i zaakceptuj
- 5 Przed przystąpieniem do rozgrywki konieczna jest akceptacja **Regulaminu**

ActionTrack jest dostępny bezpłatnie na urządzenia mobilne z systemami Android i iOS.

Dyskusja online - „Grudzień '70. Fakty i konteksty”

Na fanpage'u @IPN.Szczecin na Facebooku oraz YouTube IPNtvPL polecamy dyskusję online: „Grudzień '70. Fakty i konteksty”.

DYSKUSJA ONLINE

„GRUDZIEŃ 70. FAKTY I KONTEKSTY”

OBEJRZYJ

UCZESTNICY:

- PROF. PADRAIC KENNEY - INDIANA UNIVERSITY (USA)
- PROF. JERZY EISLER - ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE, INSTYTUT HISTORII PAN
- DR MICHAŁ PAZIEWSKI - HISTORYK I ŚWIADEK HISTORII
- DR HAB. SEBASTIAN LIGARSKI - ODDZIAŁ IPN W SZCZECINIE

DATA:
OD 10 GRUDNIA 2020 R. NA

IPN.SZCZECIN IPNTVPL

W

Jakie było miejsce robotników w PRL i jaką pełnili rolę w komunistycznym systemie? Jak wyglądała pozycja i sytuacja społeczna robotników w przededniu Grudnia '70. Dlaczego podwyżka cen stała się iskrą, która doprowadziła do buntów robotniczych na Wybrzeżu? Czy starci i ofiar można było uniknąć? O Faktach, mitach i kontekstach Grudnia '70 w Polsce rozmawiali:

- prof. Padraic Kenney - Indiana University (USA)
- prof. Jerzy Eisler - Oddział IPN w Warszawie, Instytut Historii PAN
- dr Michał Paziewski - historyk i świadek historii
- moderator dr hab. Sebastian Ligarski - Oddział IPN w Szczecin

Upamiętnienia

Remont grobu Zdzisława Nagórka na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie

Zdzisław Nagórek – ciężko ranny podczas Rewolty Grudniowej dwudziestoletni wówczas pracownik Stoczni Szczecińskiej (monter na Wydziale K2). Postrzelony w kręgosłup, do końca życia był inwalidą. W 1980 r. odsłaniał tablicę poświęconą Ofiarom Grudnia '70, umieszczoną przed główną bramą Stoczni Szczecińskiej. Był symbolem tragizmu tamtych wydarzeń, do czasu kiedy zdrowie mu pozwalało, brał udział we wszystkich uroczystościach upamiętniających tamte tragiczne wydarzenia.

Rok 1980. Zdzisław Nagórek odsłania tablicę poświęconą ofiarom Grudnia '70 przed główną bramą Stoczni Szczecińskiej

Rok 1980, odsłonięcie tablicy poświęconej ofiarom Grudnia '70. Zdzisławowi Nagórkowi towarzyszą T. Biednarek ps. Zejman (z prawej) i P. Ogórek

W okresie podziemnej solidarności w wózku inwalidzkim przewoził nielegalne wydawnictwa. Nigdy nie stracił pogody ducha, dużo czytał, interesował się sportem. Lubił podróżować, swoim trabantem przemierzył całą Polskę. Zdobył zawód laboranta fotograficznego, dorabiał do renty w zakładzie fotograficznym państwa Dowłaszów.

Ostatnie dwa lata życia spędził w domu. Zmarł 17.03.2008 r. Został pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (kwatery 22A rząd, 1, grób 12). Pośmiertnie odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Oddział IPN w Szczecinie finansował remont grobu Zdzisława Nagórka, który został zaprezentowany 15 grudnia 2020 r.

Obchody 50. rocznicy
 Grudnia '70 w
 Szczecinie/ Fot.
 M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
 Grudnia '70 w
 Szczecinie/ Fot.
 M.Manowski - IPN

Obchody 50. rocznicy
 Grudnia '70 w
 Szczecinie/ Fot. S.
 Kasper (IPN)

PLIKI DO POBRANIA

[Broshura - Szczeciński Grudzień 1970. Pamiętamy! \(pdf, 9.51 MB\) 13.12.2020 09:28](#)

[Infografiki „Grudzień '70 na Wybrzeżu” - do pobrania \(pdf, 14.7 MB\) 02.12.2020 13:40](#)